

Jakelun mukaan

KAAKKOIS-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN SUUNNITELMA JOUKKOLIIKENNEMÄÄRÄRAHAN KÄYTÖSTÄ VUODELLE 2017

Joukkoliikenteen palvelutaso ja rooli määritellään maankäytön ja liikennejärjestelmän tavoitteiden pohjalta. Toimiva ja ihmisten erilaisia liikkumistarpeita palveleva joukkoliikenne on kaikkien yhteinen etu.

Kuntakeskusten ja muiden isojen taajamien välisessä liikenteessä turvaan työ-, opiskelu- ja liityntämatkojen tarpeita palvelevat perusyhteydet sekä asiointimahdollisuudet kuitenkin niin, että palvelutarjontaa tarkastellaan ja mitoitetaan suhteessa palvelujen todelliseen kysyntään ja käytävissä oleviin resursseihin. Tavoitteena on, että julkisen liikenteen palvelut muodostaisivat edelleen kattavan alueellisen liikenneverkon.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus vahvisti vuosille 2016-18 joukkoliikenteen palvelutasotavoitteet Etelä-Karjalan ja Kymenlaakson maakuntiin. Palvelutasopäätöstä edelleltävä valmistelutyö tehtiin yhteistyössä kuntien ja muiden joukkoliikenteen yhteistyötahojen kanssa. Palvelutasomäärittelyt ohjaavat osaltaan joukkoliikenteen järjestämistapaa ja palvelutarjontaa.

Joukkoliikenteen palvelutaso toteutuu eri yhteysväleillä eri tavoin ja eri joukkoliikennevälineillä. Palvelutasotarkastelussa huomioidaan joukkoliikennetarjonta kokonaisuudessaan ts. linja-auto- ja junaliikenne tulevat molemmat huomioituiksi. Hiljaisemmän kysynnän tai keskeisistä liikenneväylistä syrjässä olevilla alueilla halutut palvelut joudutaan pääsääntöisesti hankkimaan linja-autoliikenteenä ja liikennettä tukemaan julkisin varoin. Vaihtoehtoisesti tarjonta voi muodostua markkinaehtoisesti ts. liikenteenharjoittajien suunnitteleman ja toteuttaman luvanvaraisen liikenteen pohjalta, johon ei ohjaudu julkisia varoja. Yleisesti palvelutarjonta muodostuu kuitenkin näiden kahden edellä mainitun järjestämistavan yhdistelmänä. Alueen tietyillä yhteysväleillä junaliikenne luo pääasiallisen palvelutarjonnan.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus on tehnyt päätöksen järjestää toimivalta-alueensa joukkoliikennepalvelut lähtökohtaisesti soveltamalla Euroopan Unionin palvelusopimusasetusta (EY N:o 1370/2007). Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen kilpailuttamat liikenteet hoidetaan nettopohjaisten

käyttöoikeussopimusten tai bruttoperusteisten liikennöintisopimusten perusteella. Liikenteen hankintojen lisäksi ELY-keskus suuntaa osan kiintiöstään tuettujen matkalippujen hinnanalennusten rahoittamiseen sekä kunnan hankkiman liikenteen tukemiseen.

Kaakkois-Suomen ELY-keskus laatii joukkoliikennemäärärahan käytöstä vuosittain erillisen suunnitelman. Tässä suunnitelmassa on esitetty määrärahan käyttö sekä millaista strategiaa kyseinen rahankäyttö toteuttaa.

Kotkan, Kouvolan ja Lappeenrannan toimivaltaisten joukkoliikenneviranomaisten kanssa on tehty aiesopimukset joukkoliikenteen kehittämisestä yhdessä Liikenneviraston kanssa. Liikennevirasto päättää ja maksaa näiden kaupunkien valtionavustukset.

Tässä suunnitelmassa Kaakkois-Suomen ELY-keskus vahvistaa hakija-kohtaiset määrärahaikiintiöt vuodelle 2017 sekä ilmoittaa määrärahan kokonaiskäyttösuunnitelman. Kaakkois-Suomen ELY-keskus tekee ja toimittaa kunnille vielä erilliset käyttösuunnitelman mukaiset valtionavustuspäätökset.

1. Käytettävissä oleva määräraha

Liikennevirasto on kiintiöpäätöksessään vahvistanut Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vuoden 2017 joukkoliikennemäärärahaksi 2.08 milj. euroa, josta 750.000 euroa on ns. lipputulokertymä. Tästä lipputulokertymästä on käytettävissä se määrä, jonka ELY-keskus saa bruttoperusteisesta liikennöintisopimusliikenteestä lipputuloja. Näin ollen ELY-keskuksen kiintiö on kuluvalle vuodelle 1.33 milj. euroa lisättyä bruttoperusteisesta liikenteestä kertyvät lipputulot. Lisäksi ELY-keskuksella on jäljellä edellisiltä vuosilta siirtynyttä kiintiötä, joka kuitenkin sisältää huomattavassa määrin toteutumaton bruttoliiikenteen lipputulokertymä.

2. Määrärahan suunniteltu käyttö

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen joukkoliikennestrategiana on turvata asukkaille riittävät joukkoliikenneyhteydet niin työtä, koulutusta kuin muutakin liikkumista varten huomioiden kuitenkin toteutunut tai potentiaalinen kysyntä. Liikkumisen peruspalvelujen turvaamisen lisäksi tavoitteena on säilyttää joukkoliikenteen markkinaosuus parantamalla sen houkuttelevuutta etenkin kaupunkiseuduilla. Suunnittelu- ja kehittämishankkeilla parannetaan joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja palvelutasoa sekä edistetään kuljetusten logistista tehokkuutta.

Taulukko 1. Määrärahan käyttö vuonna 2017.

Valtionavustukset kunnille	405 000
Liikenteen hankinnat (paikallis- ja palveluliikenneostot)	275 000
Matkalippujen hintavelvoitteet	120 000
Kehittämishankkeet ja selvitystyöt	10 000
Tutkimus- ja selvitystyöt	20 000
ELY-keskuksen joukkoliikenteen nettohankinnat	750 000
ELY-keskuksen bruttopohjainen sopimusliikenne	690 000
Yhteensä (menot)	1 865 000
Kiintiö	1 330 000
Kiintiöön lisäksi myönnetty lipputulovaramaa, jota kuitenkin käytettävissä siinä määrin, kun lipputuloa kertyy	750 000
Liikennöintisopimusliikenteen arvioidut lipputulot	655 000
Käytettävissä yhteensä (perustuen arvioituihin lipputuloihin)	1 985 000

Taulukossa 1 esitetyt ELY-keskuksen bruttoliiikenteen sopimuskorvaukset ja liikenteestä saatavat lipputulot ovat arvioita. Luvut on arvioitu vuodelle 2017 alkuvuoden tietojen perusteella.

2.1 ELY-keskuksen palvelusopimusasetuksen mukaisen liikenteen järjestäminen

PSA:lla eli EU:n palvelusopimusasetuksella (EY N:o 1370/2007) säädetään julkisia palveluhankintoja koskevien sopimusten tekemisestä. Palvelusopimusasetus määrittelee, millaisin edellytyksin viranomainen voi myöntää yksinoikeuksia ja tukea joukkoliikenteen harjoittamista maanteillä ja rautateillä.

ELY-keskus ostaa peruspalveluluonteista joukkoliikennettä kuntakeskusten ja keskuskaupunkien välille ts. kuntakeskusten ja muiden isojen taajamien välisessä liikenteessä pyritään turvaamaan työ-, opiskelu- ja liityntämatkojen tarpeita palvelevat perusyhteydet sekä asiointimahdollisuudet. Kaupunkien välisissä yhteyksissä joukkoliikenteen palvelutaso on määritelty peruspalvelutasoa korkeammaksi. Tavoitteena on, että julkisen liikenteen palvelut muodostaisivat kattavan alueellisen liikenneverkon kuitenkin niin, että taloudellisesta kiristyneestä tilanteesta pääpaino ELY-keskuksen liikenteen hankinnoissa on peruspalveluyhteyksien säilyttämisessä. ELY-keskus on joutunut sopeuttamaan hankintojensa määrää, kun hankintakustannukset ovat viime vuosina nousseet tai toteutunut palvelun kysyntä on ollut huomattavan vähäistä. Tietyille yhteysväleille tämä on merkinnyt huomattavia muutoksia ja palvelutarjonnan heikennyksiä.

Vuoden 2017 aikana on alueella markkinaehtoisia ja pitkämatkaisia reittiliikenteitä haettu lopetettavaksi, mikä on vaikuttanut ja heikentänyt ratkaisevasti reittien varrella olevien kuntakeskusten joukkoliikennepalveluita. ELY-keskus on hankkinut vain osan päättyneistä liikenteistä perustuen palvelutasopäätöksessä asetettuun palvelutasoon ja päättyneiden vuorojen kysyntään.

2.2 Valtionavustukset kunnille

Hakijoille (kunnille) myönnettävä valtionavustus ilmenee liitteestä 1, jossa on eritelty valtionavustuksen jakautuminen eri kohteisiin: PSA-liikenteen järjestämiseen, matkalippujen hinnanalennuksiin sekä kehittämis- ja suunnitteluhankkeisiin. Valtionavustusta myönnetään kunnille enintään liitteessä esitetyt summat. Todellinen valtionavustuksen määrä selviää kuitenkin jälkikäteen kunnan toimittamien toteutuma- ja seurantatietojen perusteella.

Palvelusopimusasetuksen (PSA) mukaisen liikenteen järjestäminen

Palvelusopimusasetuksen mukaisen liikenteen järjestämiseen myönnettävällä rahoituksella turvataan joukkoliikennepalvelujen säilymistä pienissä ja keskisuurissa kaupungeissa.

Valtionavustusta palvelusopimusasetuksen mukaiseen liikenteeseen myönnetään Imatran kaupungille. Valtionavustusta myönnettäessä on huomioitu se, että liikenne palvelee useita käyttäjäryhmiä. Esimerkiksi pelkästään tai pääosin kunnan sisäisiä koululaiskuljetuksia palvelevia liikenteitä ei tueta.

Palvelusopimusasetuksen mukaisen liikenteen järjestämiseen myönnetään valtionavustusta 275.000 euroa Imatran kaupungille (ks. liite). Alueen toimivaltaisista joukkoliikenneviranomaisista Kotka, Kouvola ja Lappeenranta saavat joukkoliikenteen valtionrahoituksen Liikennevirastolta.

Matkalippujen hinnanalennukset

Matkalippujen hinnanalennukseen myönnettävä valtionavustus kohdentuu suoraan joukkoliikenteen käyttäjälle. Rahoituksen tavoitteena on parantaa joukkoliikenteen houkuttelevuutta pitämällä matkalippujen hinnat matkustajien kannalta mahdollisimman edullisina.

ELY-keskus rahoittaa seutu- ja kaupunkilippujen hinnanalennusten korvaamista. Rahoituksen edellytyksenä on, että maksuvälineenä käytetään älykorttia ja matkustus on säännöllistä. Lisäksi kunnan on osallistuttava hinnanalennuksen rahoittamiseen ainakin valtionavustuksen suuruisella osuudella.

Matkalippujen hinnanalennuksiin myönnetään valtionavustusta n. 120.000 euroa (ks. liite). Kaikissa lipputuotteissa valtionavustus on rajattu niin, ettei kunnan ja valtion subventio yhteensä ylitä asiakastulojen määrää.

Kehittäminen ja suunnittelu

Käyttösuunnitelmaa laadittaessa kunnista ei ollut saapunut avustushakemuksia joukkoliikenteen kehittämiseen tai suunnitteluun vuodelle 2017. ELY-keskus on kuitenkin varannut kiintiöstä tähän pienen osuuden. Avustuksen hakeminen ei ole sidoksissa määräaikaan ja siitä voidaan tehdä erillinen päätös.

3. Joukkoliikenteen kehittämisen painopisteet lähivuosille

Joukkoliikenne muodostaa osansa liikkumista säätelevästä liikennejärjestelmästä. Siten myös jatkossa joukkoliikennettä kehitetään määrätietoisesti osana maakunnallista liikennejärjestelmättyötä.

Yhteistyötä kuljetuspalveluiden suunnittelussa ja hankinnassa kuntien kanssa alueella jatketaan ja tiivistetään. Henkilöiden kuljettamiseen ja matkustamiseen liittyvän lainsäädännön muutokset samoin kuin odotettavissa oleva uusi aluehallintomalli vaikuttaa ja muuttaa alan toimintatapoja lähitulevaisuudessa.

Kouvola 21.6.2017

Johtaja

Jyrki Karhula

Joukkoliikennevastaava

Ulla Marjamaa

LIITE

Taulukko: Valtionavustusten jakautuminen kunnittain 2017

JAKELU

Iitin kunta
Imatran kaupunki
Lemin kunta
Luumäen kunta
Miehikkälän kunta
Parikkalan kunta
Rautjärven kunta
Ruokolahden kunta
Savitaipaleen kunta
Taipalsaaren kunta
Virolahden kunta
Etelä-Karjalan liitto
Kymenlaakson liitto

TIEDOKSI

Liikennevirasto
Liikenne- ja viestintäministeriö
Karhula
Pilli-Sihvola
Halme
Kailasto J.
Kukkola

LIITE

Valtionavustusten jakautuminen kunnittain 2017

	liput	liikenne	yhteensä
YHTEENSÄ	116 025	275 000	391 025
litti	6 235		6 235
Imatra	81 000	275 000	356 000
Lemi	420		420
Luumäki	8 350		8 350
Miehikkälä	3 430		3 430
Parikkala	1 200		1 200
Rautjärvi	Kunta ilmoittanut, ettei hae avustusta.		
Ruokolahti	1 560		1 560
Savitaipale	2 500		2 500
Taipalsaari	5 120		5 120
Virolahti	6 210		6 210